

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 30 DE SETEMBRE DE 1910

NÚM. 1657   ANY XXXII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims   Atrassats: 20

LES BODES D'UNA ARTISTA

Marguerida Xirgu, pocs moments després d'haverse fet carrec de l'Epístola de Sant Pau.

CRONICA

Del petit món de la faràndula

Dels dos teatres catalans que, ab caracter que podriem dirne *oficial* tindrem aquest hivern, l'un farà una setmana justa que funciona el dia que surtin aquestes ratlles. A l'altre li mancaran sols unes hores pera obrir la temporada. Les companyies de tots dos representen, en el nostre petit món del teatre, les dugues primeres formacions d'importancia, úniques que ofereixen a l'artista cert caracter de serietat. No més elles donen llustre. Cap altra presenta ocasió apropiat d'enfonsarse o ferse un nom que permeti al qui l'obté, presentarse davant dels companys ab cert aire d'ingenua vanitat. Encara que no pot dirse que, fóra del *Principal* y el *Romea*, no hi hagi salvació pels comics, es lo cert que poc se'n manca. Llevat d'aquets dos teatres, no els queda als nostres actors més recurs que anar per les *roques*, y, nous *globe-trotters*, recórrer la regió, constituïts *a partit* la major part de les vegades. Per lo demés, la companyia del *Romea* ha sigut enguany discutidíssima amunt y avall de la nostra Rambla. Els professionals l'han jutjada extremadament deficient. Els sembla que s'ha donat a la mateixa una excessiva preponderancia a l'element jove y poc expert, que'ls actors d'ofici distingeixen ab el sobre-nom d'*aficionats*. A les taules de l'*Orient* no s'ha parlat, en molts dies, d'altra cosa. Y, entre glopada y glopada del *moka* fumejant, l'autoritat y la suficiencia de la *cabecera* han sigut posades en dubte, acabant-se per fer tota mena de comentaris sobre l'exit de la campanya. Aquet, resulta, per ara, difícil d'endevinar. Lo innegable, es que les ensopegades dels regeneradors de la nostra escena han determinat que florissin novament, pera'ls vells components de la dramàtica catalana, tot un món d'esperances y d'ilusions que fa poc donàrem per marcides. La confiança de la gent se'n va, enguany, ab en Franquesa. Els Capdevila, els Goula, els Guitart, les Parreño y les Morera han lograt que'ls ulls del public se fixessin de nou en ells. Y en Franquesa, que reviu dies passats, no's dona per satisfet monopolisant el vell edifici de la *Santa Creu*. Repetint el joc d'altres temporades, vol en aquesta, estendre la seva influencia en certs indrets de Catalunya. Al arribar els diumenges fraccionarà la seva colla, acaparant d'aquet modo un mercat de sí esquifit, lo que farà que als comedians en vaga els siga més difícil el problema d'*anar tirant*. Els propòsits d'en Franquesa han mogut gran rebombori entre'ls actors per ajustar... El nombre d'aquets que resten sense possibilitat d'una contracta, bona o dolenta, promet esser important, més que per la quantitat, per la categoria dels mateixos. A les primeres figures sense un ajust ni mitjanament decorós, ha de afegirshi el fet de que en Rojas, en Tressols, l'Olivar—l'*amigo*,—en Saumell y en Guixer se vegin obligats a romandre oblidats dels autors y de la premsa, lluny del public de les grans diades. En Jiménez s'ha vist en el cas de deixarnos per manca de teatre, encara que, com es natural, tingui ell cert interès en fernes veure lo contrari. Perxò principalment ha estat, l'entrada dels neofits al *Romea*, combatuda aquesta vegada ab més calor que altres cops ho hauria sigut. Com a cas verament insolit pot citarse el de que fins en *Jaumet Borràs*, hagi quedat aquest hivern a *disposició de les empreses*. Semblant desastre no s'havia vist encara mai. En Jaume té raó de volerse'n anar a París. El teatre català es per ell una cosa morta, de la que ab prou feines si'n serva el record. En Jaume, que guarda en immillorable estat la partida de levites que, pera representar *El Rey*, en Magriñà va confeccionarli, està decidit a conquistar la Fransa aixís que arribi la primavera. En *Jaumet*—diguin els envejosos lo que vulguin—es un actor que té maneres. Ningú tan indicat com ell pera desvirtuar a l'extranger la falsa

reputació de *mantegaires* y d'ordinaris que tenim. Al revés d'en Piera—del *noi* Piera, com en Jiménez l'anomena—que, ab tot y no tenir res pera l'hivern, se resigna per endavant a no moure's de Barcelona. En Piera ha pecat sempre de calmós. Això fa que no voli tan alt com en *Jaumet*, y que, aixís com aquet canvia cavalls, se concreti ell a fer números y més números al despatx de casa l'Orsola. Si algun cop li dona an en Piera per contar les seves cuites, ni li mancarà un amic bondadós que escolti com diu que *aquet poble està perdut, que això de les comedies va pitjor, que no hi ha empreses de seny ni publics que hi entenguin, y que ja ha perdut les ilusions*. Tot lo contrari d'en Barbosa, petit

LES BODES D'UNA ARTISTA

Marguerida Xirgu y el seu espós, don Josep Arnall, al sortir de Santa Agna.

home de bells ensomnis, que probablement restarà en vaga; y que havia acariciat l'idea de poderse ficar a l'*Arnau*. En el cas de no fer res, en Barbosa, que es el comic de l'*esquerria*, no's mourà de la *Maison Dorée*. El mal d'en Barbosa arrenca del dia en que, per anar contra en *Fernando*, va dir-li l'Urrecha que declamava millor que ell. En Barbosa, que no havia pressentit fins aleshores més horitzó que'l que l'antic *Circo Español* abarcava, va pendre's les paraules de l'Urrecha com dites pera alabar-lo, sense que se li acudís pensar que en el fons no tenien altre alcans que'l de rebaixar el merit d'en Mendoza. D'aquell dia que'l xicot ha fet a tots. De mica en mica va anar capficantse ab la revista del *Diluvio*. Vinga mirar desdenyosament an en Guilemany, y tot de cop passarse a *Romea*. Molt posar d'intellectual, molt estudiar actituds feréstegues... y l'Areñas tirant retratos. Perquè de tots els nostres comics, cab an en Barbosa l'honor de batre'l *record* en lo de ferse retratar. Mancat de majors ocupacions—lo que *dona* al teatre s'ho troba fet—s'ha passat bona part de l'istiu acompanyant an en Marial als toros. D'aquí que en comptes de pararse a l'*Orient* prefereixi matar l'estona al saló de la *Maison Dorée*, que, si be es cert que'ls empresaris no hi arriben, ofereix ocasió de *rossarse* ab els prohoms, y això dona certa importancia. En Barbosa deixaria de bona gana el teatre y *abrassaria* la política, si la manca d'estatura, que li priva de fer els *galans*, li permetés esser diputat. Com que això ho veu impossible, espera que siga un fet la creació d'un teatre municipal. Mentres aquet dia arriba, confia que *Don Julián* li farà un *puesto* a Consums...

Boy

L'encenedor automatic

Com si ab el galimaties del Marroc, el cèlebre «606» y l'agitació clerical no'n tinguessim més que suficient pera no entendre'ns de feina, ve ara l'encenedor automatic a acabar de cómplicar la situació y a enconar els anims més de lo que ja ho estan.

¡Pobre encenedor automatic!...

Jo m'explico perfectament que'l ministre d'Hisenda, senyor Cobián, declari la guerra an aquet trasto enginyós que tant el molesta; però com que'ls demés espanyols no som Cobians ni ministres, tampoc extranyo gens que ningú fassi cas de les seves lamentacions, y el famós encenedor,

*tanto más idolatrado,
cuanto más ¡ay! perseguido,*

vagi guanyant per moments la simpatia pública.

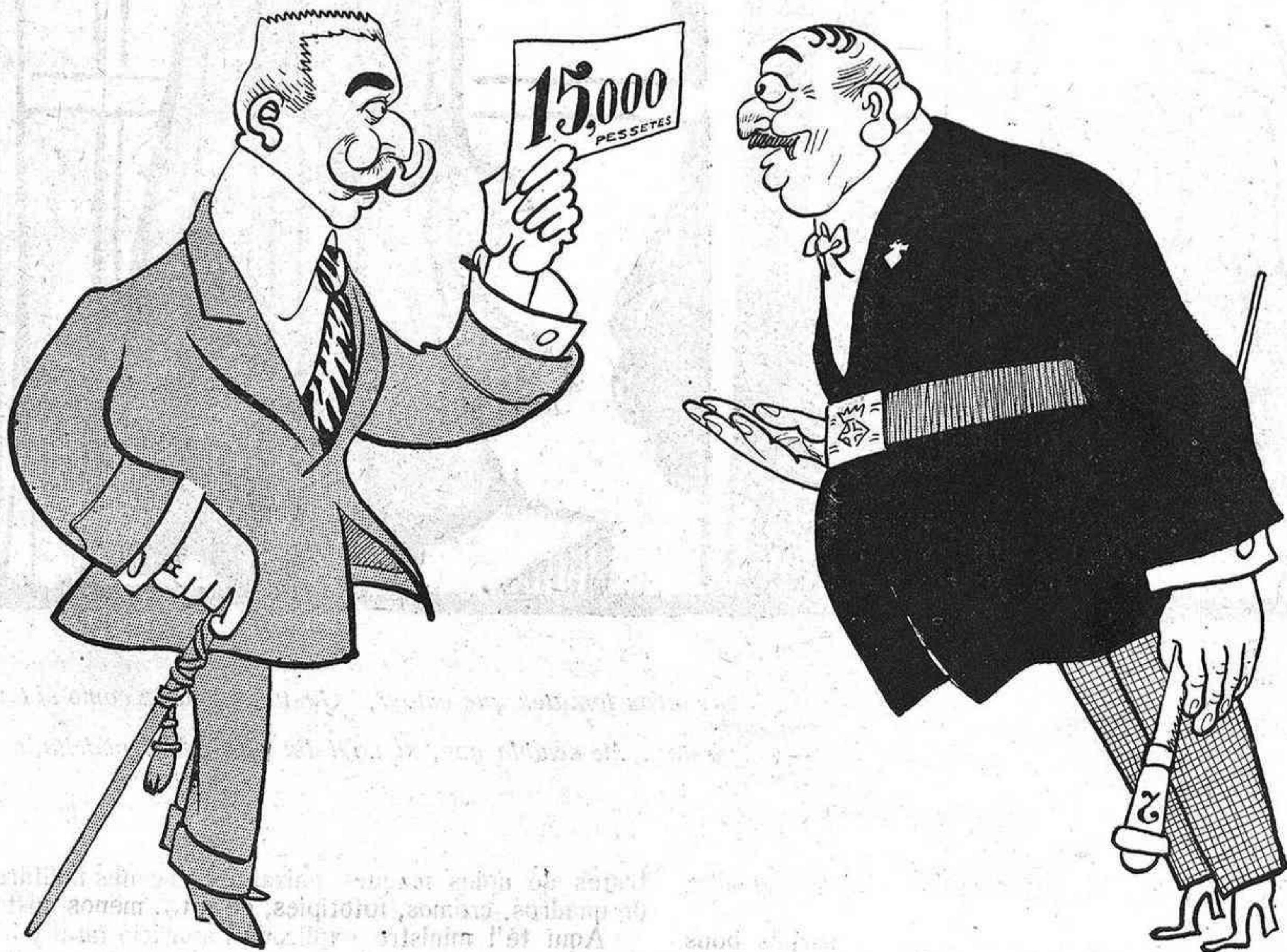
Perquè hi ha que dirho sense embuts, dólguili o no li dólguil al ministre: l'encenedor automatic, per ell tan aborrit y execrat, no es solzament un aparato pera encendre el cigarro: es més que això; es una protesta, un símbol.

**

¿Qui's pensa, el senyor Cobián, que es l'autor d'aquesta petita màquina d'encendre?

Es ell mateix, el propi ministre d'Hisenda, l'encarregat per la llei de la fabricació y venda de cerilles.

¿No diuen els sabis que en la naturalesa la necessitat crea l'orgue?

ALIQUANDO «BONOS» NON DORMITAT VINAIXA

—Aquí van quinze mil pessetes pera'ls pobres de Barcelona.

—¡Quinze mil?... Ui, quina feina a repartir, pobres de nosaltres!...

PARLEM CLAR

—No hay otros tomates que estos?... Gastan un cariz como si tuviesen la «avariosis»...

—Senyoreta... Me sembla que, si no li diu que estan podrits, no l'entendrà pas...

Doncs també en la vida pràctica l'atac injust engendra l'arma de defensa.

Si l'Arrendataria hagués comensat per donarnos bons mistos, y el Govern, quan ell va ferse carrec del monopoli, hagués continuat proveintnos també a satisfacció, l'encenedor automatic—ja pot estarne ben segur—no existiria.

Però ¿còm vol el senyor Cobián que la gent no s'espavili, al veure que en les capsas que avui li ven l'Estat hi ha re-

tratos de noies maques, paisatges, escenes militars, copies de quadros, cromos, fototopies, de tot... menos mistos?...

Aquí té'l ministre explicada l'aparició fatal y inevitable del curiós aparato, sobre'l qual descarrega avui les seves ires.

Un home sabi y altruista, veient que les cerilles que'l Govern ens venia no's volien encendre, digué un dia, imitant al Criador:

—*Fiat lux!*...

Y sorgí l'encenedor automatic...

Y la llum sigué feta.

* *

—Però'l ministre l'apagarà—va dirme, parlant d'això, un funcionari de l'Estat que cobra un sòu bastant decent y mai va a l'oficina.

—¿Què farà per'apagarla?

—Perseguirà els encenedors com un article de contrabando, arribant, si convé, a l'escorcollament individual dels fumadors.

—¿Seran vostès capassos?—vareig dirli jo, indignat davant d'aquella amenaça.

—Tant ne som capassos, que faltariem als nostres més elementals devers si així no ho fessim.—

Y ab la major naturalitat va explicar l'home les seves teories.

—Ha de pensar vostè que'l rengló dels mistos es, pel Govern, una vinya de rendiments quantiosos.

—Ja ho crec!...

—Quan en una vinya s'hi posa la filoxera, ¿què fa el pagès? La sulfata.

—Es clar.

—Aquí té, doncs, perfectament plantejada la qüestió. Invasió de la vinya de les cerilles per la malura dels encenedors, el ministre la sulfata... perseguint sense miraments als ciutadans que s'atreveixen a usarlos.

—¿Y això es legal?...

—Tant com ho es pels viticultors l'exterminar la filoxera, que devora els seus ceps y els esguerra les cullites.

* *

Deixant apart la qüestió de la legalitat, la comparació de l'empleat que aixís s'explicava no'm sembla del tot exacta.

Per de prompte tenim que la filoxera de la vinya dels mistos no's dona per morta ab la prohibició del Govern y's disposa a defensarse com gat potes per munt.

De varies localitats d'Espanya se conta que entre fumadors y dependents del fisc hi ha hagut ja disputes y agarrades.

—¿D'aont l'ha tret aquest encenedor?

—Vareig heredarlo de l'avi.

—Fassi'l favor d'entregarme'l.

—No vull!... Es un record de familia.

—Ni la familia ni'ls records l'autorisen pera portar al damunt eines prohibides. ¡Segueixi!...

A Barcelona no es facil que hi arribem, an aquet cas.

¿Saben per què?...

Perquè si veiem que la cosa va de veres, prescindirem dels encenedors, però no per això gastarem mistos.

Aquí, per fas o per nefes, tots, afortunadament, traiem foc pels caixals.

Quan volguem, doncs, encendre un cigarro, ¿qui'ns privarà d'aplicar la punta als caixals de qualsevol conegut?...

MATIAS BONAFÉ

□ □ □

Estudiants y catedratics

Han acabat les vagues estudiantils estiuenques. Va a obrirse'l nou curs academic. Be prou que'n tenen la prova els propietaris y mossos dels bars y dels billars de la plassa de l'Universitat y carrers adjacents.

Es aquesta una ocasió aprofitable pera posar planyivols

y pessimistes comentaris al marge de la vida escolar espanyola. Ja fa alguns anys que l'aprofiten els escriptors y els periodistes pera malparlar, ab sobrat motiu, de la nostra ensenyansa, dels nostres catedratics y dels nostres estudiants. Tothom està convenut de la deplorabilíssima situació dels Instituts y de les Universitats espanyoles. Però heusaquí que'ls planys y les crítiques, en lloc de servir pera esmenar, en poc o en molt, els greus defectes denunciats, no han servit fins ara més que pera acabar de desprestigiar l'ensenyansa oficial espanyola y pera accentuar la seva escandalosa inutilitat.

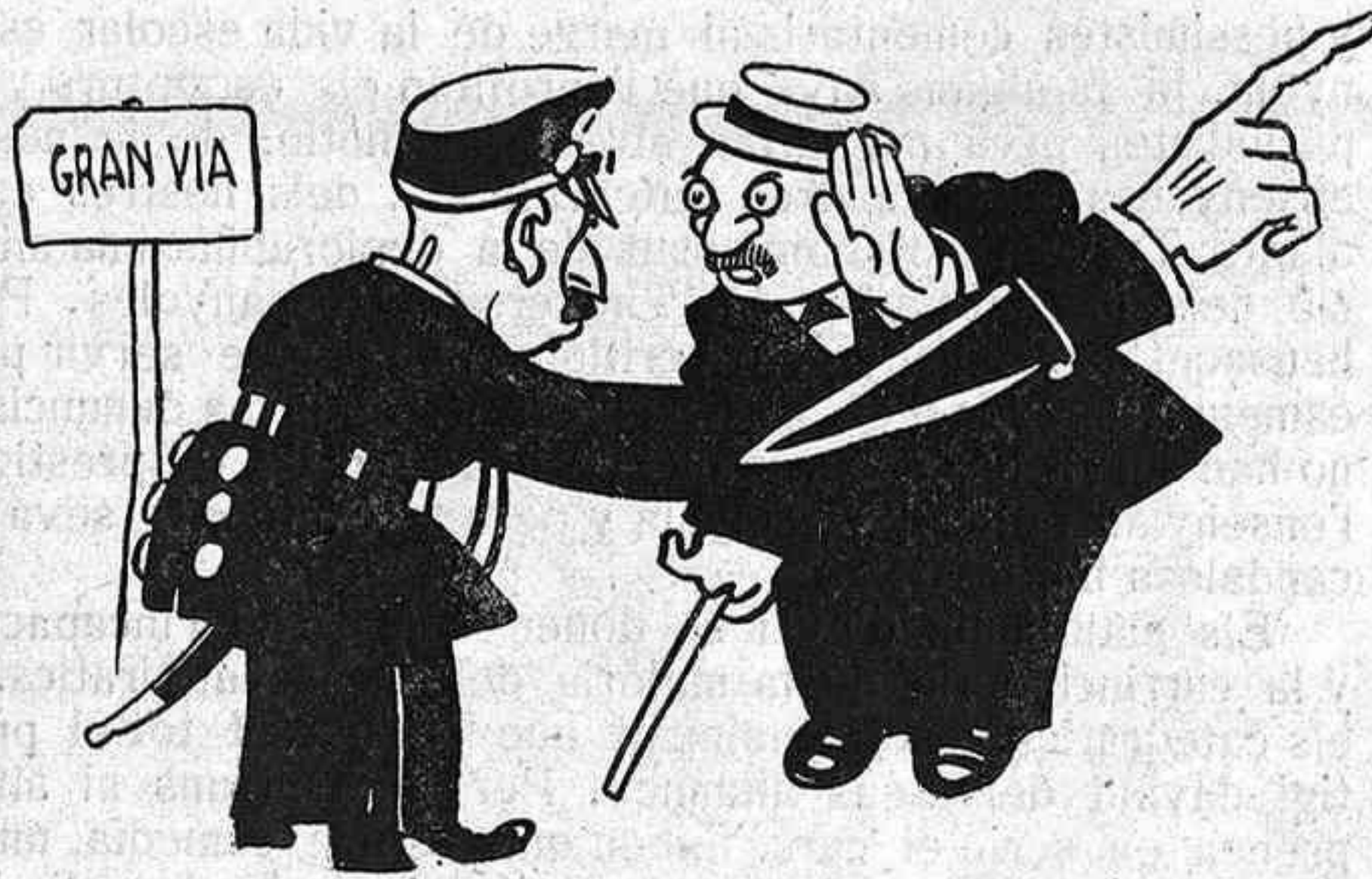
Els estudiants d'avui se donen compte de l'incapacitat y la carrincloneria de la majoria dels seus catedratics. Y els catedratics veuen igualment que han perdut tot el prestigi davant dels seus alumnes. Per això ni uns ni altres prenen en serio el curs. Saben que es una comedia, un simulacre d'estudis, y ni la molestia's prenen de donarli algunes apariencies de veritat. La única aspiració del catedratic es cobrar el sòu ab unes quantes hores enutjoses de classe y ferse un sobre-sòu ab la venda de llibres y d'apunts desgraciats; la única aspiració de l'alumne es aprovar l'assignatura y anar obtenint aprovats que no afegeixen res al seu saber, o, millor dit, a la seva ignorancia. Catedratics y estudiants s'enganyen mutuament, ab un engany consentit. Hi ha entre ells un pacte tacit, en virtut del qual tots toleren el mancamment als respectius devers. «Els meus catedratics no m'ensenyen; però m'aproven» pensen els estudiants. Y

HONOR Y GLORIA

—Ja ho sab que'ls del Romea l'han posat al Saló de Descans?

—Ah, sí?... Doncs, diguen que puc estar ben descansat...

BONA DRESSA

—¿Me faria l'obsequi de dirme ont cau el 606?

—A la llibreria d'en López el trobarà, si no s'ha agotat.

FILOSOFIA Y CATASTROFIA

—Ja ho sabs que vui dotar a l'Ajuntament d'una gran biblioteca filosòfica?

—No'n treuras res... Se van rossar ab mi quatre anys seguits y continuen tan analfabets com aban.

els catedratics se diuen: «Els meus alumnes no estudien ni aprenen; però'm compren els llibres y els apunts, y justifiquen la percepció del meu sòu».

¿Qui pot extranyarse de que, en aquestes condicions, els estudis oficials siguin una broma, una farsa? Els estudiants se troben davant d'uns pobres senyors ridiculs y pedants, ab una ciencia de per-riure. Mal educats com molts ja són de mena, empleen les hores de classe dels dies que no fan campana en tirar mastegots de paper al sostre, en fer ab el ganivet dibuixos naturalistes en el respatller dels bancs, en armar cridories y picaments de peus, en fer el gall, el gos, el gat, l'ase... El catedratic, encara que algun dia s'enfadi, se resigna a sofrir tot allò, pensant que ja que no guanya el sòu per sa ciencia, l'ha de guanyar per sa paciència. Y es lo pitjor del cas que moltes vegades, pagant justos per pecadors, els pocs catedratics de vàlua que hi ha en els nostres establiments oficials, se veuen tractats pels estudiants de la mateixa manera que'ls altres. Que ho digui, si no, el respectable don Antoni Rubió y Lluch, que no pot acabar molts dies la seva classe de Literatura en la nostra Universitat per culpa de les rialles, les interrupcions, els grinyols y els lladrucs dels seus deixebles.

Del trist procés de l'ensenyansa oficial espanyola en

resulten grosses culpes pera'ls catedratics y pera'ls estudiants. Però la culpa major, la fonamental, es de l'Estat, que ha omplert de nulitats els Instituts y les Universitats d'Espanya. La primera mesura que caldria pendre pera la nostra reorganisció docent es jubilar el personal d'ara. Un cos de professors veritablement cultes, aptes pera la seva missió, se faria respectar aviat dels joves escolars. Davant de catedratics prestigiosos y savis serien en minoria els escolars bulliciosos y indisciplinats, y an aquets no'ls tocara altre remei que civilisarse.

Mentres no's comensi per aquí, tot seguirà igual. Seguiran els estudiants dedicant a les caramboles la major part d'hores de classe y decorant ab mastegots el sostre de les aules quan fassin el sacrifici d'assistirhi. Seguiran els catedratics guanyant el sòu ab paciència y no ab ciencia y embutxacant els diners dels llibres y dels apunts, mentres els escolars piquen de peus sobre'ls esgraons de l'empostissat y fan el gall, el gos, el gat y l'ase...

WIFRED

PERIODÍSTICA

Sembla que entre'ls nostres periodistes, fins ara tan amatents a banquetejar de franc, va arrelantse la costum d'entaularse a tant per barba.

Després del sopar an en Mainar—aquell sopar que, segons males llengües, va esser idea d'ell—el que'ls *chicos* que anaren a Bruseles donaren l'altre dia a l'Aguilera del Foment.

L'organisció d'aquest anà a carrec d'en Figa,—*mau!*—que va entendre's ab el *ventero*—*mau!*—y va cuidarse de reunir la quantitat que a cada un dels entaulats corresponia.—*Marramau!*

Els nostres periodistes, excelents fills del poble del primer a l'ultim, porten a les venes sang democràtica. Y si algun cop se delecten ab els *mets* condimentats en les cuines dels nostres primers restaurants, consti que es ben be per forza, y sempre en compliment del seu sacratissim dever. Pagant ells, cap lloc millor que una de les clàssiques y pintoresques *pudes* que de tanta reputació gosen entre'ls simpatics veïns de la nostra Barceloneta.

Perxò el sopar ofert a l'Aguilera tingué lloc a *cà'n Joanet*. Y en *Joanet*, que d'això'n sab la prima, serví els nostres *reporters* el següent substanciós *menú*, que retallem d'un dels diaris que a casa seva estigueren representats:

Sopa de rap
Sarsuela en nou actes
Mero ab romesco
Amanida de raves
Pebrots, tomatecs y anxoves
Filet de tortuga de Ceylan
Pollastre ab sanfaina
Molls fregits
Pebrots y esberginies escalivades
—
Vins: blanc y negre (moros autenticos)
Xampany
Fruites variades—Formatges
Cafè y copa.
—
Bicarbonat a discreció.

Què'ls sembla?

Ah!

Y que la confecció del *menú* es obra exclusiva d'en Figa, segons el propi diari.

No va haverhi brindis.

Les úniques paraules un xic importants cambiades pels comensals, ho foren entre'ls redactors del *Progreso* y *La Publicidad*.

Com que d'això els diaris no n'han dit res y són les mateixes d'un ordre massa especial, nosaltres, que no toquem, al cap d'avall, cap *pito* en l'assumptè, volem guardarnos d'extendre'ns sobre el particular y passem de llarg per aquest aspecte del banquet.

Fem constar que la convidada sortí a raó de nou pessetes per barba, més un'altra pera cobrir el gasto d'un que no va assistirhi, y que'n Figa—*mau!*—va cuidarse de tot.

Vaja, s'ha de confessar que realment hi ha homes que neixen ab... un pa sota l'aixella.

DEL BORN AL PLATA

□ □ IMPRESSIONS DE VIATGE □ □

XXIII

Del lloro al fonograf

De lo que parlarem en aquest capítol, després d'haver parlat de teatres, es d'una mena d'instruments, o eines, o lo que sia, que, ab la capa de fer art científic, o ciencia artística, o lo que's vulgui, han invadit les grans capitals, com malura de nova mena.

Volem dir els fonografs, els gramofons, els bestiofons, les pianoles, y tota aquesta plaga de fer música, que ve a ser el cromo de la veu, la oleografia del cant, y la caricatura de la paraula.

Abans teniem el piano, que, quan se l'atacava malament y se l'inquietava ab perseverancia, era moble ofensiu pels veïns y tor-

ment de les noies de sa casa; teniem l'orgue de manubri, que quan duia trompetes a dintre era'l mellor despertador; teniem l'acordeon, que quan gemegava feia estragos; els musics cegos als quals perdonavem, perquè prou desgracia tenien de no poder veure lo que tocaven, y además altres instruments curiosos, com la gaita, la tenora, el sac de gemecs, y les xirimies, que no més eixien a fer mal en els moments solemniais; però tot això, tots aquets sorolls, com que'l buf, o el rascament, sia lo que vulgui, eixia d'un home, y l'home, per malhaurat que sia y per pianista que's torni, es un sér, que'n direm humà, y el que es humà sempre porta a dintre sentiments d'humanitat, els suportavem, y fins aplaudiem; però, cavallers! quan vingué un jorn que la ciencia va recullir tots aquets gemecs de l'art, y els va voler reglamentar, ficant la veu a dintre d'un tubo, teixint les notes a dintre d'un piano, engranant el sentiment, y donant corda a l'art de fer soroll, n'hi va haver pera agafar l'Edisson y els seus companys de reproducció y condemnarlos a les vuit hores de fonograf y de pianola.

Aquí, naturalment, per ser molt gran, per haverhi gent de tot arreu, y perquè la gent està enfeïnada, es dels llocs que coneixem aont aquets sorolls metodisats han fet y estan fent més estragos. L'home de negocis, aquí, s'ha dit: «Tu tens dret a sentir música, però no tens temps d'anarla a sentir; doncs posemnos l'embut a casa, y mentres treus comptes de la puja de les pells y de les saques d'ordi, l'embut fa el seu fet, y tu escoltes, y quan ne tens prou tanques l'aixeta». El comerciant també s'ha dit: «A tu t'agrada tocar el piano, però com que aquest caixó de música, pera aprendre a ferlo parlar necessita matarhi les hores que has de menester pera vendre carn, y el piano té espera y la carn no, posem corrons a sobre'l teclat, y fem de manxaire mecanic, y qui vulgui ser music que n'aprenqui». Y els que donen reunions s'han dit: «¿Pera què fer esgargamellar les noies, y omplir la casa de solfes, y tenir quartets, y fins quintets, tenint el corró, el variat corró, que, fentlo rodar com una sinia, fa de Gayarre, fa de Caruso, grinyola romaneses a preu fet, xiscla aries sentimentals, vomita versos, y fa bromas?»

Que això, no es art, diran alguns. ¿Y que més art que tenir una màquina que treballa a preu fet, com un jornalero, ab els tals corrons que no's cansen mai, ab un dalit que no té aturador, y que obeeix a veu de *mando*? Que no té més merit, però molt més merit, un invent que pot guardar en conserva la veu de la persona, que la mateixa veu natural? Que no es més difícil fer mil cromos ab una sola pastellada que fer un quadro ab una sola mà? Y encara que no fos més difícil, ¿que ho ha de mirar, això, el comerciant, que ha de pensar en coses més serioses que les frivolitats d'una cosa que'ls curts de gambals ne diuen estètica. ¿Que pot competir lo que'n diuen art, ni pel preu, ni per l'abundor, ni per la precisió metòdica, ab un tiratge de veu humana o de música rotativa? Es clar que no, deù dir el comerciant d'aquesta terra, com el de les altres, si s'entreté a raonar ab raonaments de sentit comú... Y an això's deù l'exit portentós d'aquets instruments d'art mecanic.

FENT PER L'HIGIENE

—Aquesta li donaré més barateta perquè es del país.
—Ah, y de Luchon no'n tenen?... Me sab greu, perquè totes les meves amigues fan grans alabanses de les Banyeres de Luchon...

El fonograf y companys de crit per tot han fet mal, però aquí n'abusen. Van escassejant molt les famílies que no crien fonograf; els pianos que hi havia en molts salons de mitg vestit, no més pera fer goig, però sense corda, d'ensà de la maquinaria toquen com a desesperats; en tots els cafès, abans reposats, hi engeguen el gramofon pera aturdir els parroquians y ferlos dar més a la beguda; en les botigues dels carrers centrals se'n veuen de totes les mides y de tota mena de llaunes, amenant ab la boca oberta; en els carrerons solitaris se senten cantar a dalt dels pisos, com si se'ls hagués romput la corda, y havem vist una sala sense mobles ab un piano al mitg, tocant tot sol, com si s'hagués tornat boig, y tot de gent a peu dret a l'entorn, com si li fessin companyia.

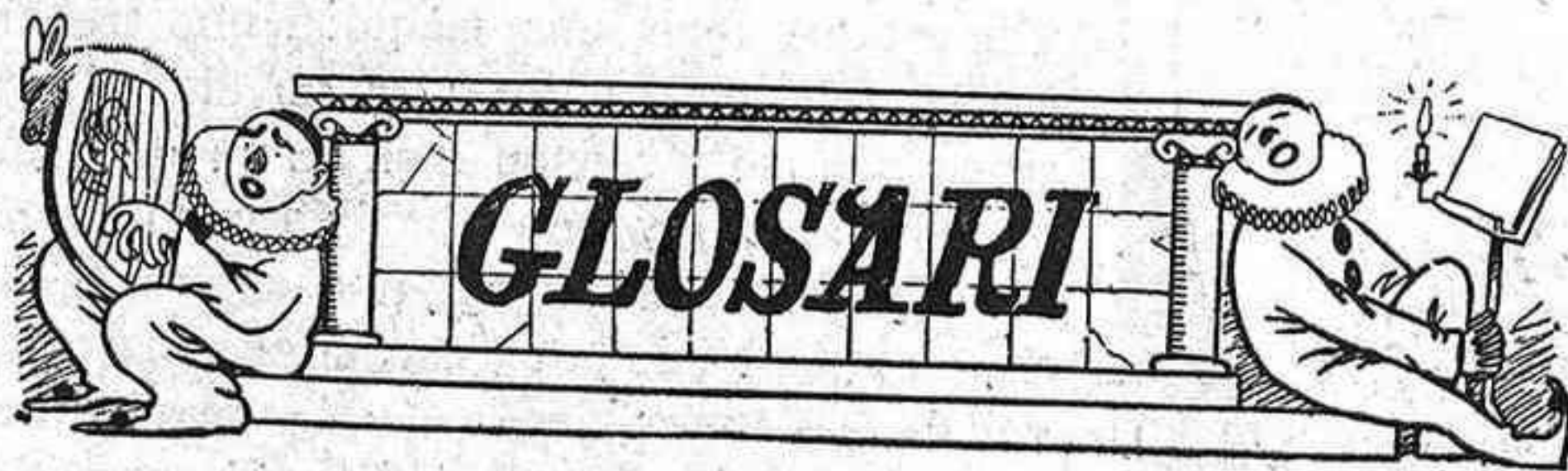
De tot això se'n pot deduir que'l fonograf a mort el lloro, y la pianola el pianista. Els que tenien cacatua avui se'n passen y tenen discs, y encara que aquell animaló era d'un verd un xic sobtat y d'una parla un xic ofensiva, mal que mal, ¿que no valia més la cacatua natural, que, sia com vulga, era viva, que aquets catufols musicals, y que no valia més un tocador, ab tot y la seva perseverancia, que tenir una selfactina que en comptes de fil fila escandol?

Ja sabem que molts ens diran que'l ram de la civilisació treballa pera estalviar brassos, y que té d'arribar un moment que la màquina ho fassi tot; que com més els pobles avensen més això, y allò, y... etc., etc., però quan l'home ja estigui estalviat, ¿ab què matarà l'estona si l'hi mata la maquinaria? Si encara n'hi han, de drets de l'home, creiem que un dels drets es no sentir quan no's tenen ganes d'escoltar; que aixís com hi ha llocs aont se funden societats de temperansa pera anar contra la beguda, ha arribat el moment de fundarne una pera anar contra aquet nou pugó, que fa més mal que l'alcoholisme; que s'imposa una revolució que deixi una estona els convents pera cremar fonografes y gramofons, y que si el Govern no posa fre an aquestes eines desenfrenades vindrà una reacció en pro del lloro.

Mentres aquets tubos inconcients estafassin no més *La viuda alegre*, o *La princesa del dollar*, o quatre tenors forasters, el perill no es imminent, però el jorn que arrenquin de la pampa les cançons que'l poble du al cor, y les tirin dintre l'embut, ¡pobre terra y pobre Argentina!

SANTIAGO RUSIÑOL

(Seguirà.)

UN CRIM?...

Són dos quarts de dues de la matinada.
Pel carrer de l'Hospital passen, en direcció a la Rambla, dos tipos vagament sospitosos. Tots dos són de femsomia vulgar, tots dos vesteixen ab elegancia de senyor pobre, tots dos tenen la mateixa mirada de perdonavides.

Els dos extranyos y sombrius personatges caminen a gambades curtes, peresoses. De tant en tant s'aturen y cambien uns mots a mitja veu.

En un d'aquets «altos» intermitents, un veí, un passant, recull sense voler les següents misterioses paraules:

—Sí, sí... N'hi ha pera matarlo, la veritat...

—Y es clar, home!... Déixaho per mi... Ja veuras...

El bon veí, intrigat, escursa maquinalment el pas y, ab tot dissimul, se coloca a tret d'escoltarlos be sense cridar l'atenció.

Els sospitosos continuen:

—Quatre tiros, y que no se n'aixequi mai més, creume...

—Déixaho per mi, t' dic, home... Ja sé lo que haig de fer...

L'extranya parella arriba al Pla de la Boqueria, y, després d'un petit moviment d'indecisió, se dirigeix ramblas amunt.

A les poques passes, cada moment més intrigat, el seguidor sent rependre el macabre dialóg:

—Es poc, una pallissa... Se l'ha d'anular...

—No tinguis por... Precisament tenia ganes de rabejarmhi... No li deixaré un òs sencer...

Quatre gambades més, altra pausa, y tornemhi...

—Justa!—pensa el bon veí.—Això no pot ser res més sinó la trama d'un crim..., d'un assassinat... L'un es l'inductor, l'altre, el que's presta a executar-lo... Sí, sí... No hi ha dubte...

Y, pensant així, els va seguint de la vora, horroritzat, afinant les orelles pera sentirlos millor, guaitant àvidament de quia d'ull a totes les cantonades per, en cas de veure un sereno, delatarlos.

—El reventes, sabs?... y l'ensorres per sempre més... Sense contemplacions.

—Sí, sí... Mira... Ara mateix me n'hi vaig...

Al dir això, els dos tipos arriben al cap-d'amunt de la Rambla, davant del «Continental». D'aquet cafè'n surt, en el precís moment, un venerable senyor de cara felina, alt, encorvat, que ab tot y dur lentes sembla no veurehi quasi gens... Els males-fatxes me li donen una reullada despreciativa, plena de fel...

—Serà aquest el que volen matar?—pensa'l pobre veí...

Però no; no deu serho, perquè, girantli l'esquena, els dos sospitosos s'apropen al Kiosc de Canaletes, un d'ells compra uns quants pastissets y se'ls parteix ab l'altre com a bons germans.

Aleshores el seguidor aprofita aquesta maniobra pera acostarshi encara més. Demana una «americana» al noi del taulell y, bevèntsela a poc a poc, sense gens de sed, no més que ab sed de justicia... escolta... escolta... escolta que escoltaràs...

Després de menjarse els pastissets, els dos sospitosos ne demanen «deu del ranci», y, al anar a beure, un d'ells, el que no ha pagat el gasto, alsant el got, diu naturalment:

—Y tu, no estrenes res, aquesta temporada?

Aleshores el bon veí ho comprèn tot.

S'havia equivocat.

Els tipos sospitosos eren un autor dramatic y un critic teatral que sortien d'una estrena del Romea.

La víctima, aquell que «s'havia de matar», era un escriptor jove, l'autor d'una obreta sense pretensions que acabava de distreure alegrement mitja hora al public, però que no havia tingut la virtut d'agradar ni al critic ni a l'autor.

XARAU

PLÁTICA DE FAMILIA

—¿Què diuen, que l'Ajuntament vol portar tanta aigua a Barcelona?... ¿No n'hi ha hagut prou del xafec de l'altre dia?
—No me'n parlis... Aviat no hi haurà vida més que per nosaltres y pels regidors.

PRINCIPAL.—Demà, inauguració de la temporada ab el programa que ja portem anunciat, o sia, ab *Lo Rector de Vallfogona*, drama en tres actes d'en Pitarra; *Deu los guard*, monolog de l'Aulés (estrena), y *Estil Imperi*, episodi galant, d'en Burgas (també estrena).

LICEO.—L'intelligent Empresa de la *Casa Gran* acaba d'entrestir el programa pera la vineta temporada. S'inaugurarà ab la famosa òpera *La Vestale* del classic Spontini, y entre les novetats y reproduccions s'hi compten *Euriante*, de Weber; *Paolo e Francesca*, de Mancinelli; *Il figlio prodigo*, de Debussy, y *La Wally*, d'Alfred Catalani; *Tannhauser y Mestres*, de Wagner; *Salomé*, de Straus, y *Norma*, de Bellini.

Pera la primera, de Spontini, s'estan pintant a Mi'án quatre decoracions, avensant també la confecció del vestuari, que es riquissim.

ROMEA.—S'inaugurà la temporada ab les obres previament anunciades. *Senyora y majora* anà a la bona de Deu. Per culpa de tots no va arribar sisquera a interessar al public. Per fi de festa s'estrenà una joguina d'en Josep Ponsa, *La cadenera*. Es una obreta senzilla, fina, distingida, molt ben escrita, garbosament moguda y dialogada ab una gracia extraordinaria. L'acció està ben desenrotllada, el llenguatge es correctissim, els xistes de bon gust no hi escassegen... Y consti que molt més en favor de la comedia diriem si el seu autor no fos un estimadissim amic y company nostre que afegeix una gran modestia a ses moltes belles qualitats.

La senyoreta Casals y els senyors Puiggarí, Santacana y Mer donaren bastant relleu als respectius personatges.

Dilluns s'estrenà una comedia en tres actes, *Burgeseta*, dels senyors Corominas. D'una hora lluny se veu que aquets autors coneixen molt el teatre modern extranger. En la seva comedia, que no fa sinó distreure, per més que cal confessar que això sol ja es un merit—s'hi veu la trassa del *vaudevillista*, trassa que tot sovint arriba a una gran despreocupació, la mateixa despreocupació que s'observa en el dialleg, empedrat d'acudits excessivament ingenuus, però molt viu y molt alegre. Els tipos, sense ser d'una gran fermesa, no deixen de tenir relleu.

L'assumpte de l'obra es l'eterna qüestió del matrimoni pels quarts, de la lluita entre l'amor y l'interès. L'acció podia guanyar reduintse; la prova es que moltes escenes no són indispensables, però s'ha de regoneixer que fins aquestes y tot s'escolten ab gust, per la facilitat y la manera jocosa ab que estan escrites y combinades.

L'interpretació, molt ajustada, distingintshi la Sra. Abella y el matrimoni Capdevila-Baró.

En ensaig, *La verge boja*, famosa obra d'en Bataille, traduïda per en Fabrè.

ELDORADO.—Demà obrirà ses portes ab una companyia de comedia castellana. La llista de personal es de molta empena y el repertori d'obres està compost de lo milloret entre lo més nou. Davant dels artistes hi va el nom prestigiós de la Suárez, y això es una garantia.

L'empresa promet una bona temporada, oferint notables estrenes dels mestres Benavente, Quintero, Linares Rivas, Viérgol, Abati, etc.

Y com que obres son amors... no cal dir que la campanya serà un exit, per poc que les promeses se cumplesxin.

NUEVO.—Darrerament s'ha estrenat *Homes de fira*, reduïda a un acte pel Sr. Bonaplata. Es una comedia de les de bohemia sentimental, plena de delicadeses poètiques y de tons dramatics ben ensopegats, que interessa vivament al public y que sorprèn agradablement per un efecte final inesperat d'una forsa estupenda.

Els actors del *Nuevo* van posarhi tota *llur sapiencia*, y d'aplaudiments, no'n vulguin més.

Pera avui divendres, l'amic Bergés ens té anunciat una estrena colossal. A l'hora d'escriure les presents revistes desconec encara el titol. Veïam què serà quan serà cuit.

APOLO.—Ha obtingut un bon exit el melodrama del senyor Fola, *El Sol de la Humanidad*. L'obra consta de cinc actes y en ella s'hi descobreixen les peripecies d'una revolució russa. El dialleg correspon al gènere y la trama resulta interessant. Actors y autor foren ovacionats a cada final d'acte.

ESPAÑOL.—*El drama de los venenos*, que no es sinó *La cort de Lluís XIV*, ha sigut perfectament interpretat per la companyia Bassó.

Demà, estreno d'*El detective Nick Carter*, presentantse l'obra ab tot luxe.

GRANVIA.—Hi ha espectació entre'ls aficionats a l'òpera pera coneixer l'interpretació que'l senyor Mulleras donarà al *Lohengrin*, anunciat pera demà, dissabte. Es la primera vegada que l'aplaudit tenor canta la cèlebre partitura wagneriana.

L. L. L.

Devem fer avinent als estimats llegidors que s'ha comensat ja la confecció de l'*Almanac de L'Esquella de la Torratxa* pera 1911.

Al donar aquesta agradable nova, advertim, de passada, als nostres constants col·laboradors, apreciables y distingidissims escriptors y artistes, que l'*Almanac de L'Esquella's* presentarà enguany radicalment reformat, y que en ses planes, ab molt sentiment nostre, no hi podran tenir cabuda altres treballs que'ls previament encarregats per la Direcció.

Les reformes de l'*Almanac de L'Esquella* proxim a sortir són considerables, tant en la seva essencia com en la seva presentació. El nostre *Almanac*, que fins ara havia semblat un elegant mostruari de sastreria per l'abundor de retalls menuts y la diversitat de gèneros, vol ser, d'aquí endavant, un aparador de pessas complertes y acabades. Al efecte la Direcció ha encarregat expressament a una dotzena de firmes de lo més granat de la nostra literatura, y a altres tantes de reputats ilustradors, la tasca de nodrir l'*Almanac* pera 1911, en quals planes, a l'estil de les més importants publicacions mundials, hi trobarà el llegidor, entre altres magnifics treballs, una novela entera, un poema sencer, un interessant estudi de folk-lore català, una obra teatral complerta, una monografia històrica barcelonina, etc., tot nou, tot exprofés, tot ilustrat.

El tamany de l'*Almanac* serà el mateix que actualment gasta el periodich, y constarà d'unes 120 planes de text y ilustració.

Per avui no entrem en més detalls, que les coses bones són dignes de fersè guar.

La caritat ben repartida comensa per un mateix.
Retallem d'un diari local:

«El tinent d'arcalde senyor Casals ha denunciat a un flequer del carrer de la Cera què, al donar als pobres els pans a cambi dels bonos, defraudava 350 grams per cada kilo.

»La denuncia ha passat a la tinencia del districte quint.»

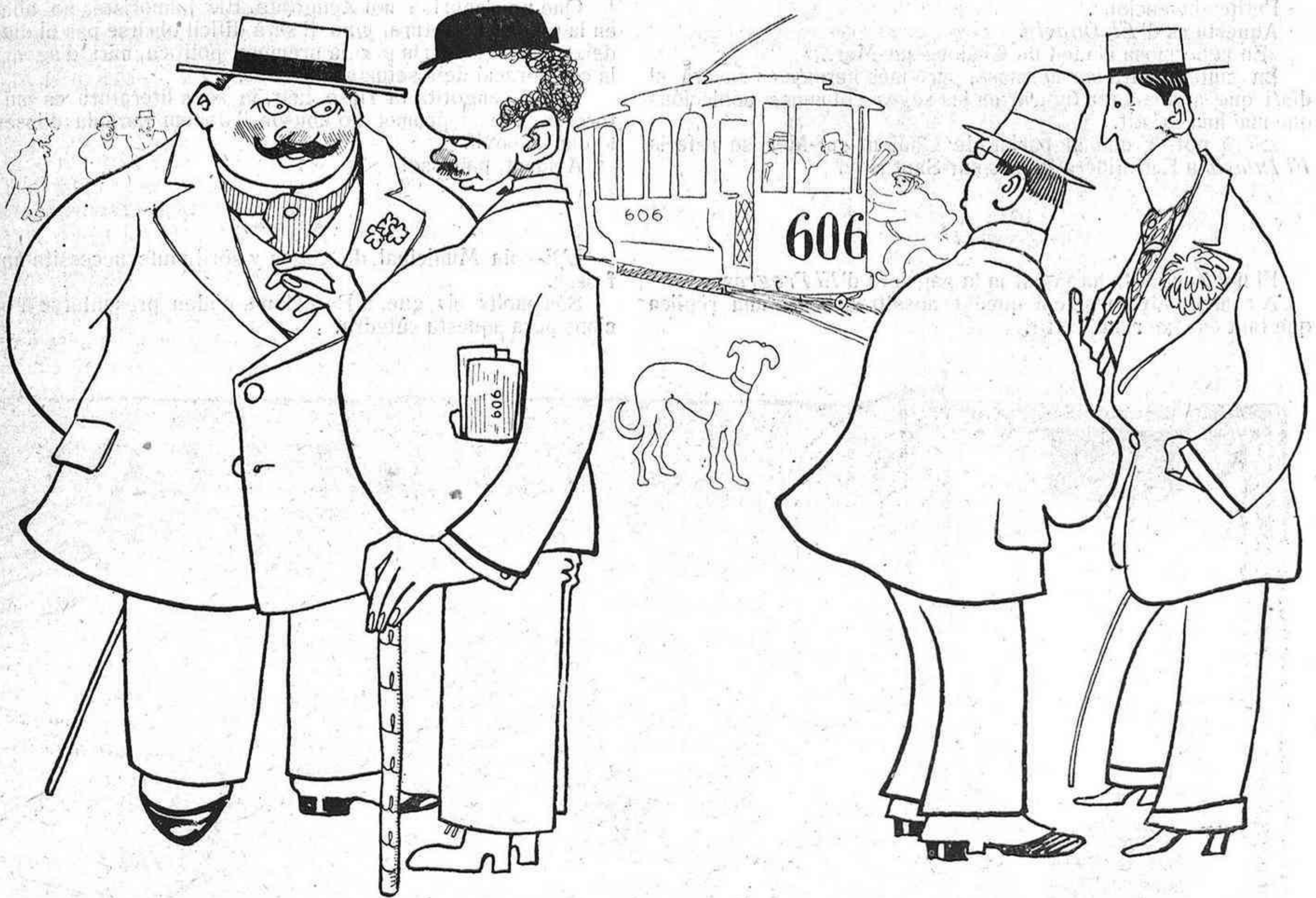
An això hi afegirem nosaltres que, examinades les llistes de direccions que, pera la realisació dels bonos, va publicar l'Ajuntament, entre'ls noms dels forners designats hi hem trobat aquest:

«Josep Marlés:—Cera, número 28.»

Y, apuntats ja tots els datos que poseim sobre'l cas, deixem obrà a la justícia y... ni una palabra más.

EL NÚMERO SIMPATIC

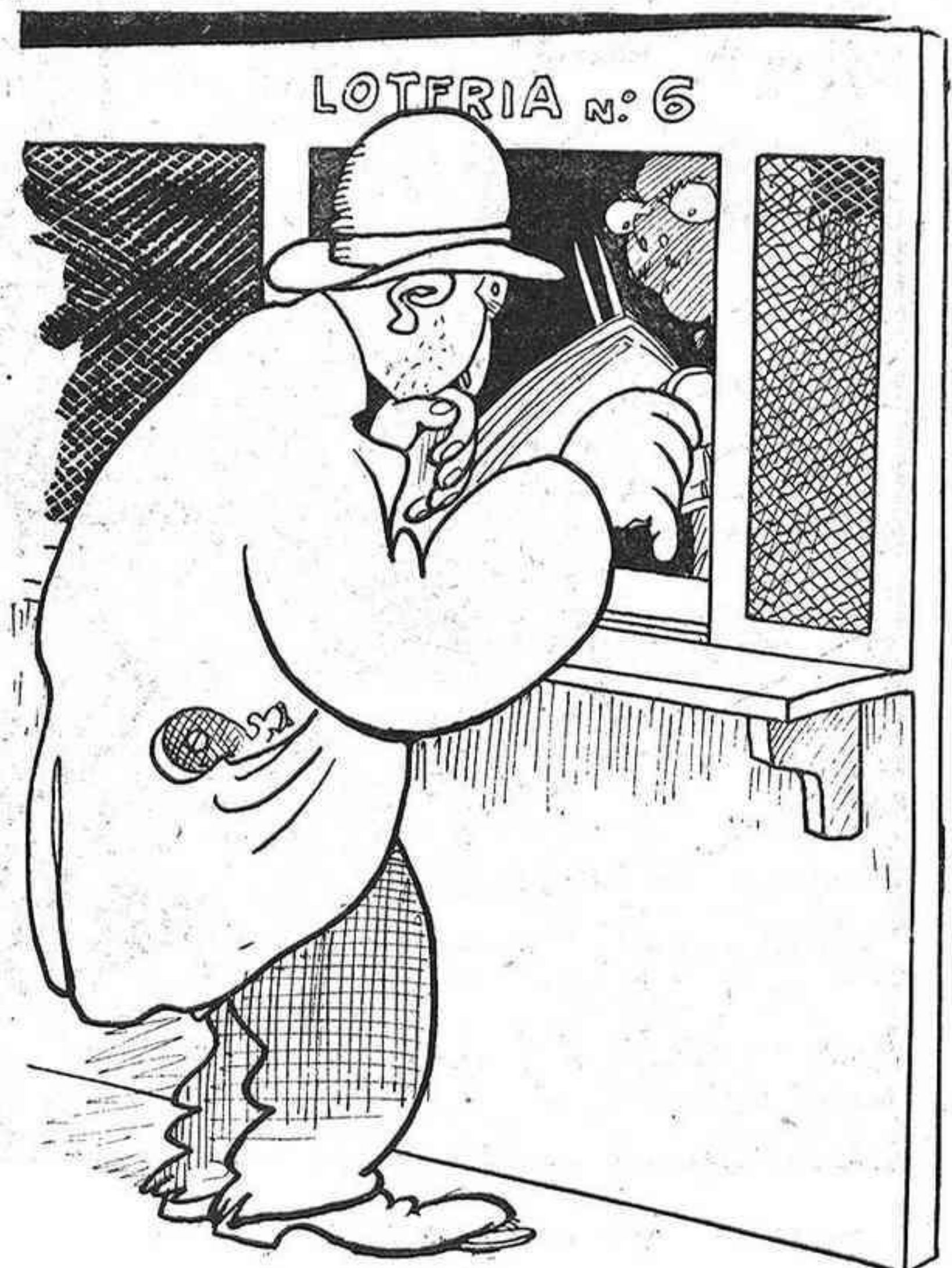

—Vostè, que colecciona cap-y-qües...,
li convindria un «606»?...
—Y ara!... Per quí m'ha pres?...

—No diu que ha d'anar a Gracia?... Dones
no s'amohini; cada minut ne passa un.
—Oh, es que aquet m'agradava més, que du
un número que porta sort...

—¿Que vol dir, doctor, que necessito
el «606»?
—Vostè?... Ca, home! Al revés!...
—Dones, aixís, digui que'm recepta-
rà el «909».

—Miri, aquí hi ha el «606», però no
més ne tinc dos decims...
—No farem res. Estic en el període
terciari y el necessito tot enter.

Petites invencions.

Aquesta es d' *El Diluvio*.

«En la hermosa ciudad de Châlons-sur-Mer...»

La ciutat podrà ser hermosa, però més hermós es encara el diari que arriba a fer figurar en les seves columnes poblacions que mai han existit.

¿Serà potser que al parlar de Châlons-sur-Mer, se referia *El Diluvio* a Escudillers Blancs-sur-Sant Boy?

El noi Zengotita ha tastat ja la papelera d' *El Progreso*. A causa d'això ens hem quedat nosaltres sense una rèplica que tant ens hauria divertit.

Que no s'apuri el noi Zengotita. Els humoristes no abunden en la nostra literatura, y no li serà difícil obrir-se pas el dia que, deixant la seva deria per la premsa política, miri d'agenciarse la col·laboració dels setmanaris festius.

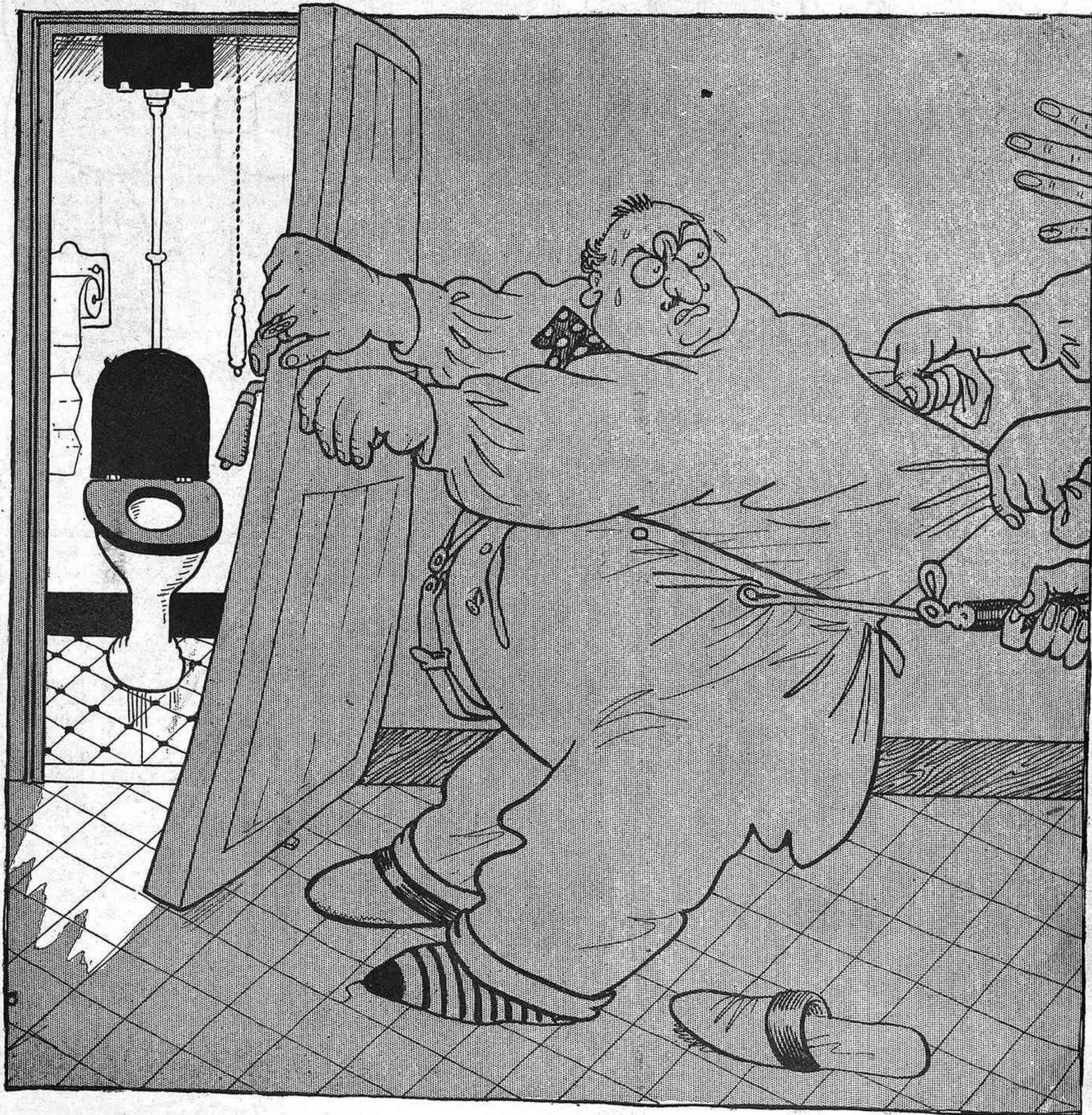
El noi Zengotita fa riure tant, la seva literatura es tan pintoresca, que si promet no abusar li donem paraula d'insertarli lo que'ns envii.

Anima't, pallasso!

L'Escola Municipal de cegos y sord-muts necessita un professor.

Són molts els que, a Barcelona, poden presentarse a oposicions pera aquesta càtedra.

DON ALACANDRO «EL PRUDENTE»

—Som una comissió de Reus...

—¿De Reus?... Espérinse, que ja vinc...

Comensant pels mateixos regidors que han de formar tribunal, y que, com tothom recordarà, varen dir que entraven a Casa la Vila, ab caracter de fiscals...

Perquè, mirin que més cegos, més sords y més muts que'ls senyors de la dreta... y de l'esquerra!...

¡Ooooooh!...

Noticia enviada desde Murcia:

«Ayer llegó de incógnito á esta población don Alejandro Lerroux.»

¡D'incógnito!...

¡Com els reis!...

Si don Alacandro no hi arriba a anar d'incógnito, de segur que l'esperen a l'estació totes les fuerzas vivas de Murcia y al baixar del sleeping fins hi ha pet de marxa real y una miqueta de besamanos...

¡Còm cambien els temps, germans carissims!...

El que ahí anava en tercera,
viatja avui com un monarca.
¡Y visquen els pagans mansos!
¡Y visca la democracia!

Pergamins y apergaminats.

Els veïns de Castellbisbal regalen un artistic pergami al senyor Boladeres.

L'obsequi li fan com a pagès, per haver ajudat, segons consta en el document, a extingir les plagues del camp.

Prenent el fet per exemple, qualsevol dia els conservadors de Barcelona li'n regalaran un altre, de pergami...

Per haver ajudat a propagar les plagues de la ciutat.

Quaranta places de metge supernumerari està a punt de proveir el nostre Ajuntament.

Vostès creuen que's proveiran per oposició, tal com fora d'equitat y tal com la Comissió de Governació desitjava?

No, senyors. Les oposicions no's presten gens al tarugo, no permeten practicar el nepotisme asquerós, no faciliten el mercadeig.

Entenentho d'aquet modo, alguns regidors radicals que tenen parents galenos, entre ells en Mir y Miró, combaten el sistema de les oposicions, y les places de metge—com si ho vegessim—se proveiran per concurs.

Els són aixís.

No admeten el sistema d'oposició, però en quant algú alsa la veu en favor de la justicia... oposició al canto!

Diu un telegrama:

«Tokio (Japó):—A pesar de que funciona una censura molt rigurosa, se sab que s'ha descobert un complot dels socialistes, que intentaven matar al emperador.»

¡Anda, salero!

Ja ho havíem sentit dir, ja, que'l Japó, d'un quant temps ensà, progressava d'un modo extraordinari, però, la veritat, no'ns creiem que fos tant...

D'en Maseras n'arriben noves excelents.

D'en Maseras, que va dirse que anava a omplir faixes a l'administració del Figaro, s'ha descobert que, a la seva arribada a París, va agregarse a una orquesta de Tzigans, que va pendre'l pera fer la quète.

Mentres els professors anaven refilant, corria en Maseras de taula en taula ab la safata a la mà, sollicit y complimentós, desfentse en acataments y reverencies cada vegada que l'obol dels concurrents a l'establiment en que'ls Tzigans toquen augmentava el caudal de la safata.

Se diu que una de les vegades que'n Maseras feia la seva capta, els seus ulls blaus, misteriosos y somniadors, el seu rostre

DESPRÉS DE L'AIGUAT

—Ja ho veus... Unes vegades per poc y altres per massa...

—Y tal! Aquesta que sobra hauria fet la festa pel Juliol de l'any passat.

esllanguit y la seva cabellera de romantic varen xiflar a una princesa estrangera que sopava ab un potentat rus.

L'impressió produida en la dama per en Maseras fou tan fonda y de tal modo anaren complicantse les coses, que avui passeja el nostre poeta pels boulevards, del bras de la que ho ha deixat tot pera esser ditxosa y ferlo an ell felís.

En Maseras vessa satisfacció y la senyora no's cansa de presentar-lo a les seves relacions, com quelcom exotic y extremadament curiós.

Aquets poetes són terribles. En Maseras no ha volgut esser menos que'n Josep M.ª Folch y Torres, y pera donarse importancia es capas de portar, el mellor dia, la seva princesa a Barcelona.

Y l'endemà marxarà en Viura.

El senyor Alcalde volia comissionar a un concejal pera que anés a les festes de Tarragona en honor an en Jaume, el Conquistador.

Y mai dirien per quin se va decidir?

Pe'n Mir y Miró.

Ja ho deia l'altre dia, a la porta de l'Eden, un seu amic de la xerinola:

—En Roig y Bergadà gasta unes ironies!...

Nostre confrare *La Publicidad* assegurava aquet dia que'l senyor Serraclara al arribar a Madrid va visitar al comte de Romanones, ab el qual parlà detingudament sobre les festes del centenari de les Corts del any 1812.

Escolti, escolti...

Si les Corts varen ser al any 1812, ¿de quin sant se celebra el centenari l'any 1910?

¿No havíem quedat en que, per lo regular, un centenari són cent anys?

Diu una nota de l'Arcaldia:

«A cinc milions de pessetes puguen els fondos municipals destinats a les atencions del proxím Octubre.»

Això dona a entendre que, segurament, les atencions seran moltes...

Es clar.

¡Deixeuvos d'uns administradors tan atents com gasta la Caixa del Comú!

En la *Sección amena* d'un diari politic hi llegim aquesta amenitat:

*Mi lira está rota,
parece un sudario...*

Home, si diguéis que la seva lira sembla un cerca-pous o una rateta espatllada, encara podria passar, però ¿justament un sudari?

Per més que'l Govern que avui regeix els nostres destins es molt lliberal, creiem que aquestes llibertats no haurien de tolerarse.

Contra-llum.

Ja se'n deuen haver enterat de que l'Arrendataria, protegida per aquet Govern que's titula tan lliberal, està fent una violenta campanya contra'ls encenedors automatics...

L'altre dia, ab l'excusa de demanar foc, un inspector va decomisar una d'aquestes maquetes que un senyor va tenir a be encendre al mitg del carrer.

Jo, que—no ho fassin corre—també'n gasto, d'encenedor automatic, ja ho tinc pensat. Quan se m'acosti un desconegut y'm digui:—Vol fer el favor de donarme foc?—li respondré, molt amatent:

—Vol fer el favor de deixarme les sis pessetes que'm va costar l'encenedor?... Encengui tant com vulgui... Y quan vostè'm torni l'aparato, jo li tornaré les pessetes.

No'n volíem saber d'altra.

Ara resulta que'ls regidors són inviolables y que no pot dirse que, a l'hora de l'apat, se prescindeix, a Cà la Ciutat, d'etiquetes polítiques.

Per haver dit això mateix, per haver fer constar que, salvant algunes—poques—excepcions, a l'Ajuntament *todos son unos*, ha sigut denunciada *La Tribuna*, unic diari que parla encara del projecte de la neteja.

Nosaltres ens creïem que de sagrat no hi havia, a la Casa Gran, res més que'l nou tribunal que ha de donar la direcció de la banda al *maestro San José*.

Per lo vist ens equivocavem, per quant resulta que en Callén; en Santamaria, en Vallès y Pujals y en Marial—posem per exemple—volen convertirse poc menos que en inviolables.

La Tribuna, y ab ella tots els diaris amics de que a Cà la Ciutat acabi la vergonyosa oligarquia, farà santament despreciant els desplantes regidorescs.

Brams de concejal...

D'*El Radical*, el diari que en Lerroux té a Madrid:

«El señor Maura, al regresar á la península, no desembarcará en Barcelona. El puerto escogido para tomar tierra don Antonio ha sido el de Alicante.»

«Decididamente, el jefe del partido conservador es más prudente de lo que se creía.»

Quasi tan prudent com don Alejandro, qui, ab tot y haver anunciat que aniria a Reus a etgegar un discurs, quan s'enterà

de que era possible que hi hagués hule, va ferse fonedís... y a Reus encara l'esperen.

L'esperen ab els pitos a punt.

Del *Noticiero Universal*:

«*La Mañana*, en su artículo de fondo, aplaude el levantamiento de las garantías constitucionales en Vizcaya.»

¡Pobres viscaíns!... Ells que esperaven que les garanties els fossin retornades, y teniu: ¡levantadas altre cop!...

De totes maneres, també demostra tenir molt mal cor *La Mañana* al aplaudir aquestes barrabassades...

Llegeixo en un diari del divendres passat.

«Ayer el gobernador devolvió la visita al comandante del crucero alemán *Herta*.»

Lo qual vol dir que'l senyor Muñoz va estar *al Herta*...

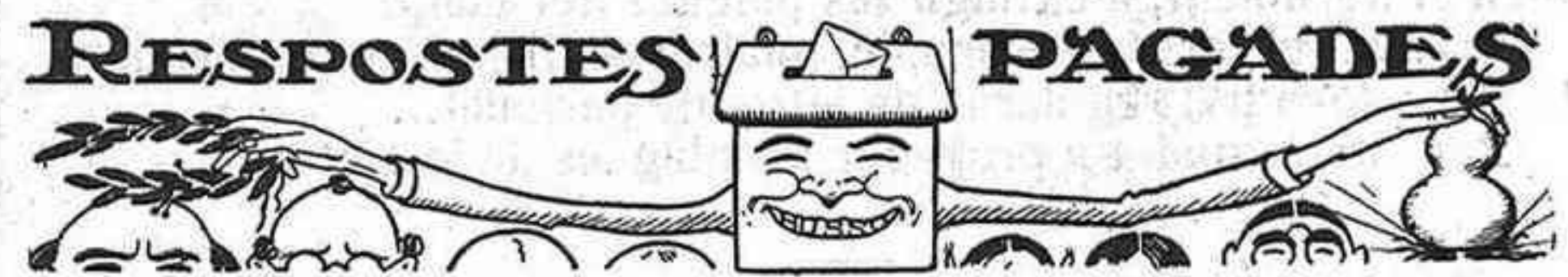
Que es com haurien d'estar sempre els bons governadors.

PETIT CORREU

Hem rebut el programa, bellament imprès, de la Festa Major de Molins de Rey, que va comensar ahir dijous y durará fins el proxím diumenge. En ell hi figuren les diversions propies d'aquestes jornades, tan pintoresques y tan grates sempre al nostre poble.

També hem rebut, si be ab considerable retras, el de les festes que per Santa Tecla se celebren a Tarragona. Es, com el de Molins de Rey, un programa genuïnament popular y capax de satisfacer tots els gustos.

E. S. y Ll., Noi de la Sort, B. M. y B., A. C. M., F. B., A. D. P., J. S. y C., Pep Cistellé, A. P. P., y Brym: Agraim moltíssim la deferencia. Enguany l'*Almanac*, que, com anunciem, tindrà un caracter especial, no permet la nutrida col·laboració de costum. No obstant, farem tria dels treballs rebuts y, lo que vagi be, s' destinarà probablement a un número extraordinari.—Lluís Ramis y Camaló: No van.—F. O.: Gracies mil, però no'ls hi podriem donar el destí que vostè desitja.—Lluís de G. Inglès y Artigas: Són bastant incorrectes, de forma.—Francisc Serra: Y els de vostè, ademés d'incorrectes, són ignocentons.—J. P. de la R.: ¿P. de la R.? No serà pas en Prat de la Riba?... No ho crec, perquè aquest ho faria millor, y això que no's té per poeta.—Joan Antich Puquí: Aprofitem la xarada.—A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona: Els dos primers m' agraden més que l' ultim.—A. Alegre Fontflorida: Espai pera prosa no'n tenim quasi mai.—Adonis: Adonis de lo poc original que es tot això, y mediti les conseqüències crítiques.—P. Romaguera: Encertades!... Els versos m' han semblat poc sincers y plens d'imatges repetides.—Ramon Coll: Va ser impossible. Ademés, les proves eren fluixes pera permetre una bona reproducció.—Peret S. Pinassa: No m' acaben de resultar.—Victor Canigó: Entra en cartera esperant una ocasió.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:

Llibreria Espanyola,
Rambla del Mitg, núm. 20
BARCELONA

Preus de suscripció:

Fòra de Barcelona,
cada trimestre:
Espanya, 3 ptes. - Extranjer, 5

Número solt: 10 centims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

Acaba de publicarse

¡OBRA NUEVA!

COLECCIÓN DIAMANTE

TOMO 111

A TODO HONOR

Novela original de FELIPE TRIGO

PESETAS 0'50

Edicions populars d'en SANTIAGO RUSIÑOL

Anant pel món. (2.ª edició)	Ptes. 1	La «merienda» fraternal. (Quart miler)	Ptes. 1
El místic. (2.ª edició)	> 1	L'heroe.	> 1
Oracions. Am música d'E. Morera.	> 1 (Agotada)	Llibertat!	> 1
Fulls de la vida	> 1 (Agotada)	La fira de Neuilly	> 1
Els Jocs Florals de Canprosa. (2.ª edició)	> 1	Els savis de Vilatrista.	> 1
El bon policia.	> 1	L'auca del senyor Esteve.	> 1
Monologs.	> 1	L'hereu Escampa	> 1
La bona gent.	> 1 (Agotada)	En Tartarin als Alps	> 1
Tartarin de Tarascó. D'A. Daudet. (Quart miler).	> 1	La llei d'herencia.	> 1
El pati blau.	> 1	Aucells de pas.	> 1
El poble gris.	> 1	La intel·lectual.	> 1
La mare. (3.ª edició). (Quinzè miler)	> 1	El redemptor	> 1
L'alegria que passa.	> 1	Cors de dona	> 1
		El Teatre per dins	> 1
		Dol d'«alivio»	> 1

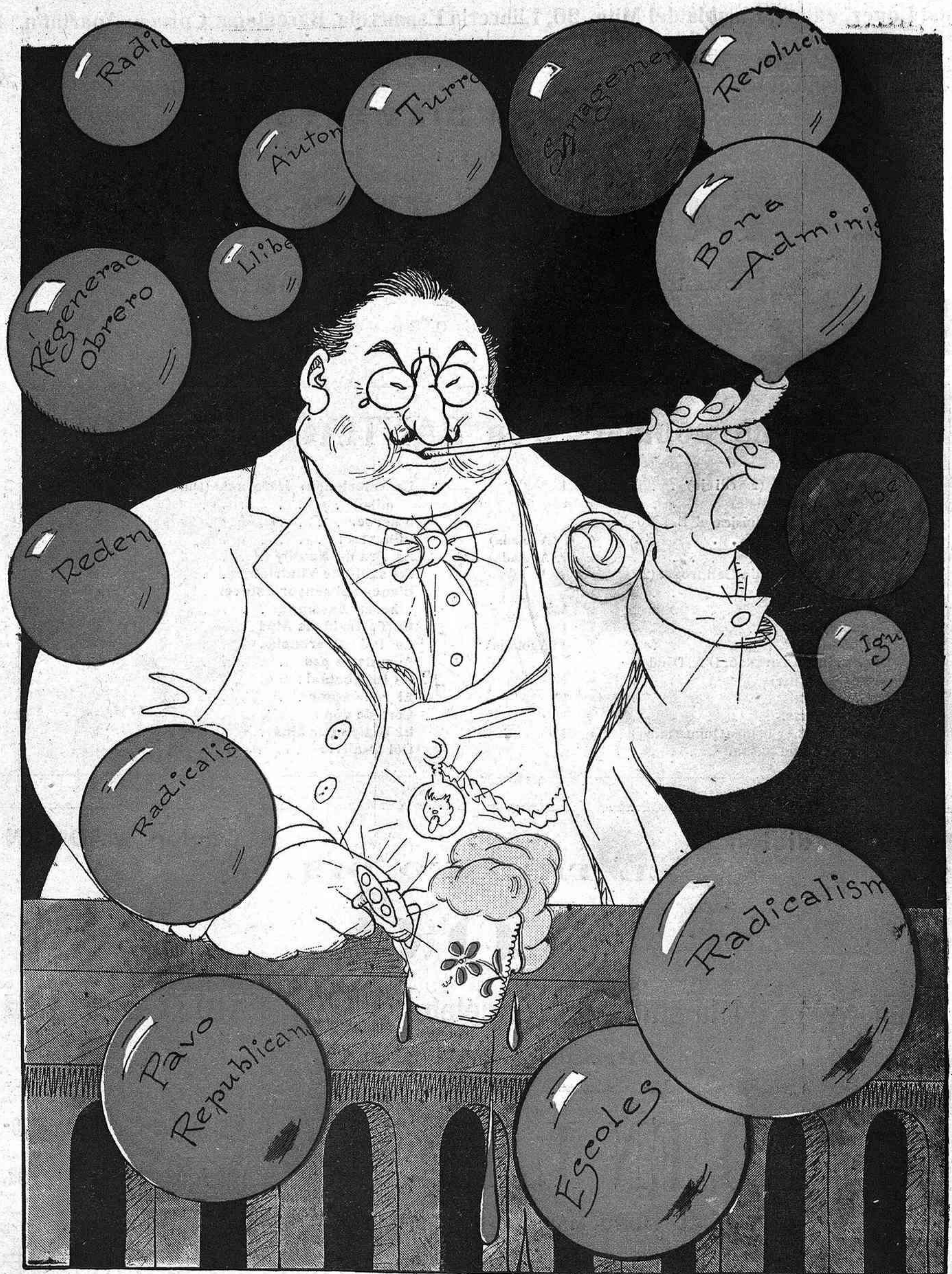
Tercera edició

Doctor **MADMAN****EL TRIUNFO DEL****606**Desaparición de la sífilis, por el célebre Doctor **PABLO EHRLICH**.Precio **UNA** peseta**EL AÑO EN LA MANO** - Almanaque-enciclopedia popular de la vida práctica.

ES EL LIBRO MÁS LEÍDO DE ESPAÑA Y AMÉRICA

LA EDICIÓN DE 1911 APARECERÁ EN BREVE

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Múttu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EL PROGRAMA DEL CAUDILLO

Bombolles, bombolles... y res més.